

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

KONINGIN JULIANA STRAAT

TE THOLEN

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Koningin Julianastraat te Tholen

Opdrachtgever	Rho Adviseurs voor leefruimte Segeerssingel 6 4337 LG Middelburg
Rapportnummer	13158.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	4 februari 2022
Vestiging	Zuid-Holland Hoofdweg 240 3067 GJ Rotterdam 010 – 7640828 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	Mevrouw D. Koopman, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer drs. A.N. de Keijzer
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
	4.4 Houtopstanden	9
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	10
	5.1 Vogels	10
	5.2 Vleermuizen	12
	5.3 Overige zoogdieren	13
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	15
	5.5 Ongewervelden	16
	5.6 Planten	16
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	17
	6.1 Jaarrond beschermde broedvogels	17
	6.2 Algemene broedvogels	17
	6.3 Vleermuizen	17
	6.4 Overige zoogdieren	18
	6.5 Algemene grondgebonden zoogdieren	19
	6.6 Amfibieën	19
	6.7 Vissen	19
	6.8 Overige soort(groep)en	20
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	21
	7.1 Natura 2000	21
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	22
8	HOUTOPSTANDEN	23
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	24

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Rho Adviseurs voor leefruimte opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan de Koningin Julianastraat te Tholen.

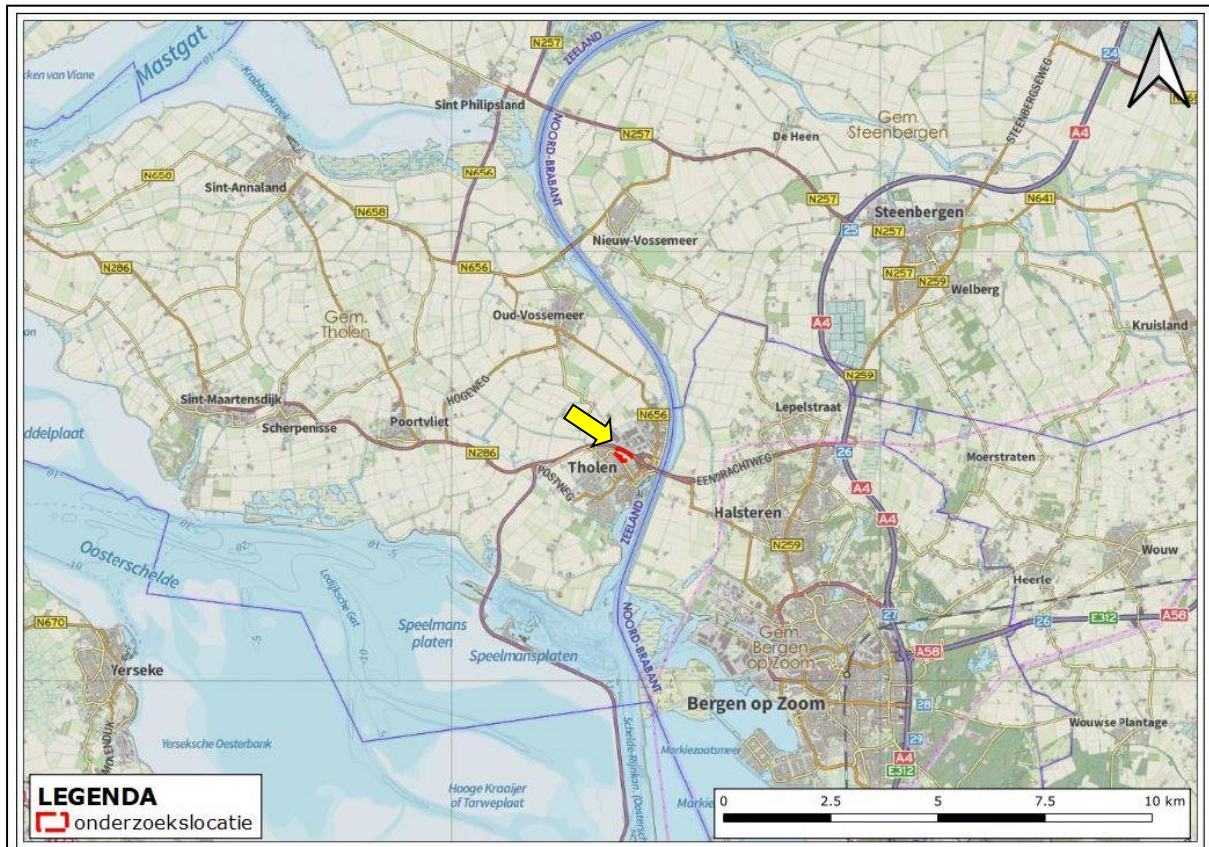
De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermd status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 6,3$ ha) ligt aan de Koningin Julianastraat, te Tholen. In figuur 1 is de ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

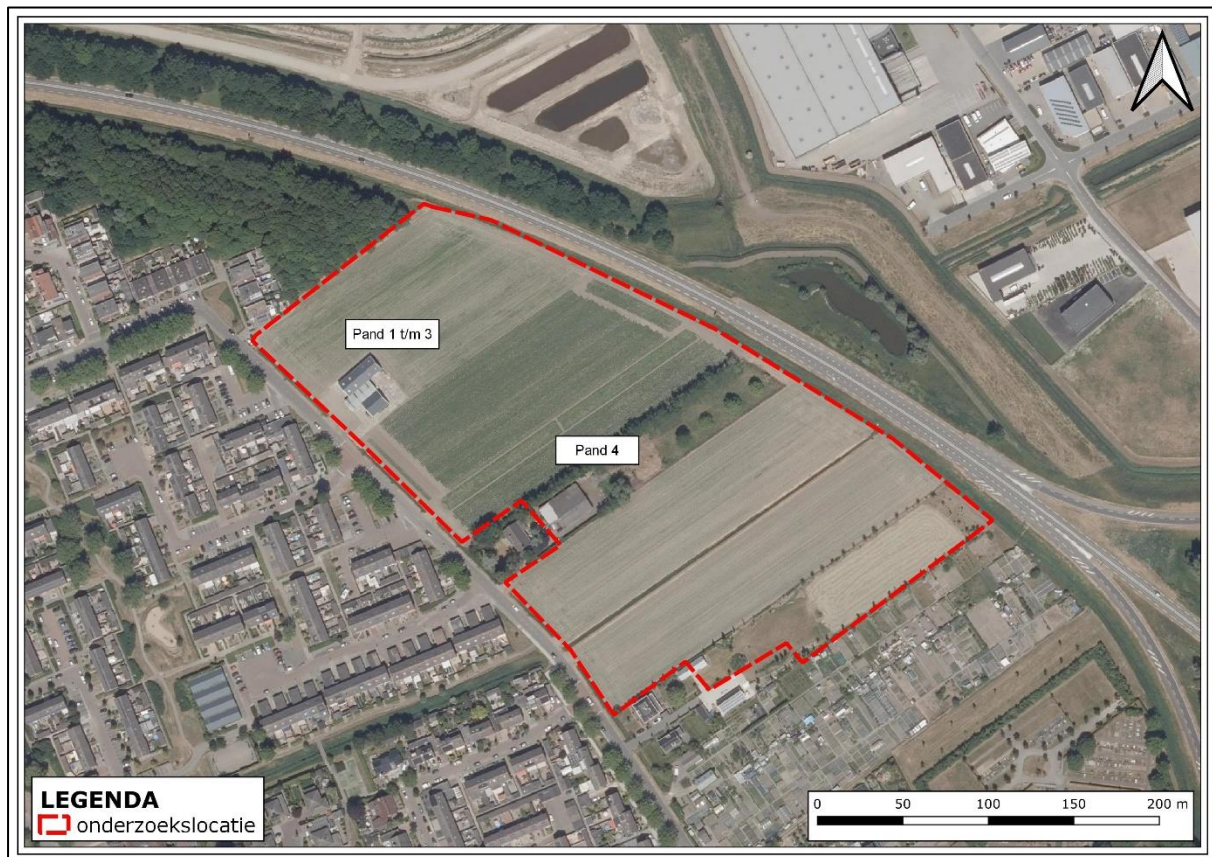
Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De landelijk gelegen onderzoekslocatie bestaat uit meerdere agrarische percelen welke worden doorsneden door een bosschage en een ruigtestrook. Deze bosschage en ruigtestrook zijn gelegen achter het pand aan Julianastraat 50. De ruigtestrook bestaat voornamelijk uit bramenstruiken en kruidachtige vegetaties. Verder ligt achter het pand een grasveld met takkenrillen aan de oostkant van het perceel en een rij met wilgen aan de westkant.

Ten noordwesten van het pand aan Kon. Julianastraat 50 waren op het moment van het veldbezoek de aanwezige akkers geploegd. Ten noordwesten staat tevens een pand, gelegen aan Kon. Julianastraat 62, bestaande uit drie schuren waar aardappels verkocht werden. Ten zuidoosten van het pand aan Kon. Julianastraat 50 lagen braakliggende akkers en een akker waarop aardappelen geteeld werden. Helemaal aan de oostzijde, gelegen achter het huis aan Kon. Julianastraat 44, ligt een grasveld met aan weerszijden enkele kleine bomen. Door de onderzoekslocatie heen lopen sloten. De sloten zijn grotendeels jaarrond waterhoudend wat blijkt uit de aanwezigheid van watervegetatie en vissen.

De onderzoekslocatie grenst aan de noordzijde aan de N286 en verder ten noorden ligt bedrijventerrein Welgelegen. Ten oosten liggen volkstuinten en op 1 kilometer afstand ligt de Schelde-Rijnverbinding (Eendracht). Ten zuiden zijn woonwijken en het centrum van Tholen te vinden. Ten westen van de onderzoekslocatie liggen enkele woonwijken en zijn agrarische akkers aanwezig.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Uitzicht op een huis en een bosschage die grenzen aan de noordwestrand van de onderzoekslocatie (kijkrichting naar het westen).

Figuur 4. Geploegde akker aan de noordoostzijde van de onderzoekslocatie (kijkrichting naar het oosten).

Figuur 5. Ruigtestroken en uitzicht op het grasveld achter het pand aan Julianstraat 50 (kijkrichting naar het noorden).

Figuur 6. Akkers ten zuiden van het pand aan Julianastraat 50 (kijkrichting naar het noordwesten).

Figuur 7. Grasveld op het perceel achter het huis aan Julianastraat 44 (kijkrichting naar het noorden).

Figuur 8. Een sloot die tussen de agrarische percelen ligt.

Op de onderzoekslocatie, aan Kon. Julianastraat 62, staan vier panden. Pand 1 t/m 3 betreffen drie schuren die elk anders zijn opgebouwd (figuur 9 t/m 11). De gevels van pand 1 en 2 zijn deels opgetrokken uit baksteen, tot circa 20 centimeter hoogte, en deels uit beplating. Bij pand 1 zit een garage deur aan de zuidzijde en aan de noordoostzijde. De gevels van pand 3 zijn aan de noord- en oostzijde deels opgetrokken uit baksteen en deels uit betonnen blokken. De gevel aan de zuidzijde is deels opgetrokken uit bakstenen en raamkozijnen en deels uit golfplaten. Alle panden (1 t/m 3) hebben een zadeldak bestaande uit platen en er is een daklijst aanwezig. Alleen bij pand 3 is tijdens het veldbezoek binnen gekeken.

Het vierde pand, gelegen aan Kon. Julianastraat 50, bestaat uit twee delen (figuur 12 t/m 14). Het noordelijke deel is een schuur waarvan de gevels grotendeels zijn opgetrokken met betonnen blokken. De gevel aan de westzijde van de schuur is opgetrokken uit beplating. Het zadeldak is opgebouwd uit golfplaten en een daklijst is aanwezig. Bij het zuidelijke deel van het gebouw zijn de gevels aan de zuid- en oostzijde opgetrokken uit baksteen en aan de westzijde met beplating. Het heeft een plat dak met een metalen dakbekisting. Aan de oostzijde is een zonnescrm aanwezig.

Figuur 9. Zuidzijde van de eerste twee schuren van pand 1 en 2.

Figuur 10. Noordzijde van de derde schuur van pand 3.

Figuur 11. Zuidzijde van de derde schuur van pand 3.

Figuur 12. De zuidhoek van pand 4. De twee verschillende delen van het pand zijn zichtbaar.

Figuur 13. Zuidzijde van de schuur van pand 4.

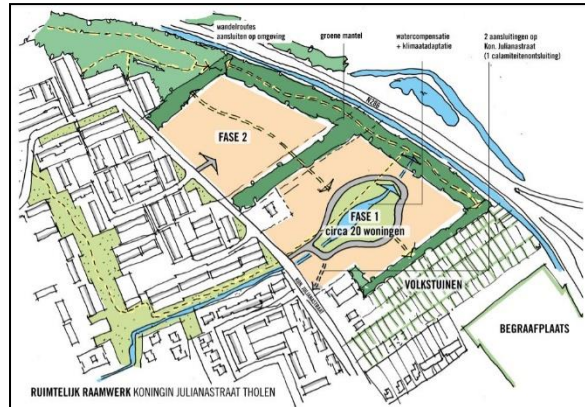
Figuur 14. Westzijde van de schuur van pand 4.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om op de onderzoekslocatie vier panden te slopen en nieuwe woningen te realiseren (figuur 15 en 16). De aanwezige bomen worden niet gekapt en de sloten worden niet gedempt. Nieuwe bomen gaan geplant worden, waarmee een groene mantel wordt gerealiseerd.

Figuur 15. Stedenbouwkundig schetsontwerp van de nieuwe situatie van de onderzoekslocatie.

Figuur 16. Ruimtelijk raamwerk van de herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 13 januari. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. De panden, behalve pand 3, waren niet toegankelijk, waardoor de binnenzijden van meeste panden niet geïnspecteerd zijn.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Zeeland opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenoemen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Deze categorie betreft broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie vogelsoorten waargenomen waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. Deze categorie 1-4 broedvogelsoorten zijn: gierzwaluw, huismus, grote gele kwikstaart, ooievaar, slechtvalk, kerkuil, steenuil, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer en de wespandief.

De **gierzwaluw** is een koloniebroeder die in Nederland gebonden is aan gebouwen als broedlocatie. De gierzwaluw maakt gebruik van kleine holtes in de bebouwing. Nestlocaties van gierzwaluwen bevinden zich op minimaal 3 meter hoogte en vereisen een vrije aanvliegroete. Op de onderzoekslocatie zijn alle panden ongeschikt als nestlocatie voor de gierzwaluw. De schuren bij pand 1 t/m 3 zijn voornamelijk opgetrokken uit beplating en betonnen blokken, waarin geen geschikte holtes aanwezig zijn. Pand 1 en 2 zijn volledig afgesloten en bieden geen mogelijkheden om te broeden. Pand 3 heeft enkele openingen, echter zijn deze ongeschikt en liggen lager dan 3 meter. Pand 4 wordt als ongeschikt beschouwd wegens de aanwezigheid van dakgoten. De dakgoten bemoeilijken het invliegen van gierzwaluwen. Waar geen dakgoot aanwezig is, loopt de beplating te schuin af om een stabiel nest te bouwen. Nader onderzoek ten aanzien van de gierzwaluw wordt niet benodigd geacht.

De **huismus** is tevens een koloniebroeder die gebonden is aan bebouwing. De huismus maakt gebruik van nissen in het dak, onder dakpannen of andere geschikte invliegopeningen, zoals gaten en kieren, om te broeden. De beplating op de daken van pand 1 t/m 2 zijn ongeschikt voor de huismus als broedlocatie. Door het ontbreken van andere geschikte nissen, gaten en kieren is pand 3 eveneens een ongeschikte broedlocatie. Het dak van de schuur van pand 4 heeft openingen onder de golfplaten. Echter zijn deze openingen te groot waardoor roofdieren een eventueel nest kunnen bereiken, en doordat het schuin loopt kunnen de huismussen geen stabiel nest bouwen. Andere geschikte openingen ontbreken bij het pand. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen binnen de onderzoekslocatie waargenomen. In de woonwijk ten zuiden van de onderzoekslocatie zijn wel meerdere huismussen waargenomen. De woonwijk heeft daken bestaande uit dakpannen. Dit bevestigt dat huismussen bij voorkeur onder dakpannen daken broeden. Wegens het ontbreken van geschikte openingen bij de panden wordt nader onderzoek ten aanzien van de huismus niet benodigd geacht.

De **grote gele kwikstaart** nestelt graag bij snelstromend water in een nis in de muur, bij boomwortels in natuurlijke oevers en onder bruggen. Bij de aanwezige sloten op de onderzoekslocatie zijn oevers aanwezig met ontwikkelde oevervegetatie. In potentie kan dit geschikt zijn als broedlocatie voor de grote gele kwikstaart. Echter zijn volgens de verspreidingsgegevens van SOVON geen broedgevallen

bekend in Tholen en in de omgeving van Tholen. Waarnemingen van de grote gele kwikstaart nabij de onderzoekslocatie hebben naar verwachting betrekking gehad op individuen die buiten het broedseizoen zich door Nederland verspreiden. Nader onderzoek ten aanzien van de grote gele kwikstaart wordt niet benodigd geacht.

De **ooievaar** broedt op hoge, stenige bebouwing, torens en fabrieksschoorstenen. Ooievaren foerageren met name op weilanden in het buitengebied. Tijdens het veldbezoek zijn er geen geschikte broedplaatsen gevonden zoals bovengenoemd. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van nesten of nestbouw waardoor de ooievaar uit te sluiten is van de onderzoekslocatie. Nader onderzoek naar de ooievaar wordt niet nodig geacht.

De **slechtvalk** broedt in Nederland op hoge stenige bebouwing, zoals kantoorgebouwen, torens en fabrieksschoorstenen met voorkeur voor geplaatste nestkasten. De soort foerageert vaak ver van het nest, in open landschappen met veel vogels. Op de onderzoekslocatie zijn geen geschikte locaties voor broedplaatsen aanwezig. De bebouwing is van onvoldoende hoogte om te dienen als potentiële broedlocatie. Nader onderzoek naar de slechtvalk wordt niet benodigd geacht.

De **steenuil** en **kerkuil** hebben de voorkeur voor kleinschalige cultuurlandschappen. De steenuil is een holenbroeder die onder andere bebouwing, nestkasten en holle bomen gebruikt als broedlocatie. De kerkuil broedt typerend in schuren op boerderijerven. Op de onderzoekslocatie zijn geen bomen met holtes aangetroffen waarin steenuilen mogelijk kunnen broeden. Pand 1 t/m 3 heeft geen geschikte openingen waar de kerkuil mogelijk in kan broeden. Pand 3 was toegankelijk, echter waren tijdens het veldbezoek geen sporen, veren, krijtstrepen, braakballen en/of prooiresten aangetroffen. Pand 4 heeft kapotte ramen waar de kerkuil doorheen kan. Doordat tijdens het veldbezoek geen mogelijkheid was om binnen het pand te kijken kan niet uitgesloten worden dat de kerkuil binnen het pand broedt. Het kan wel uitgesloten worden dat de steenuil broedt binnen de onderzoekslocatie. Verder zijn in het bosschage ten noordwesten van de onderzoekslocatie geen boomholtes aangetroffen waar de steenuil mogelijk kan broeden. Het wordt geadviseerd om binnen pand 4 een inspectie uit te voeren naar aanwezigheid van sporen, veren, krijtstrepen braakballen en/of prooiresten om aanwezigheid van de kerkuil aan te tonen dan wel uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

De **boomvalk**, **buizerd**, **havik**, **ransuil**, **sperwer** en de **wespendief** zijn roofvogelsoorten die broeden in bossen of halfopen landschappen waar zij gebruikmaken van zelfgemaakte nesten of nesten hergebruiken van andere vogelsoorten in hoge boomtoppen. De havik en buizerd bouwen grote nesten in bomen (> 1 meter doorsnede). De sperwer, ransuil, boomvalk en de wespendief gebruiken of oude ekster- of kraaiennesten of bouwen jaarlijks een nieuw nest. Er zijn geen bomen met grote nesten op de onderzoekslocatie aanwezig en ook in de directe omgeving zijn geen grote nesten aangetroffen. Hiermee kan aanwezigheid van bovengenoemde roofvogelsoorten uitgesloten worden. Tijdens het veldbezoek zijn geen roofvogelsoorten waargenomen. Nader onderzoek naar boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer en de wespendief wordt niet benodigd geacht.

5.1.2 Overige broedvogels

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals eksters en zwarte kraaien. Voor de vogelsoorten in deze categorie geldt een jaarronde nestbescherming enkel bij ecologische zwaarwegende redenen. Tijdens het veldbezoek zijn koolmezen, pimpelmezen en spreeuwen waargenomen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Het is te verwachten dat deze vogels op de onderzoekslocatie, op het perceel van pand 4, gaan broeden. Echter zijn in de omgeving voldoende alternatieven van gelijkwaardige of betere kwaliteit. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van de koolmees, pimpel-

mees en de spreekw op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

De onderzoekslocatie kan verder nestgelegenheid bieden aan algemene broedvogelsoorten zoals de wilde eend, waterhoender en de merel. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. De nesten zijn van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens en de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Op de onderzoekslocatie zijn pand 1 t/m 3 niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn geen spouwmuuren aanwezig die bereikbaar zijn voor vleermuizen. Achter de daklijst van pand 1 en 2 bevinden zich enkele openingen, echter is geen enkele opening geschikt voor vleermuizen. Vleermuizen hebben geen grip op de golfplaten en kunnen de (ondiepe) openingen niet bereiken. Bij pand 3 zijn eveneens geen geschikte openingen aangetroffen. De aanwezige openingen waren te groot en liepen niet door omhoog, waardoor weersomstandigheden, met name wind, invloed hebben. Aan de binnenkant van pand 3 waren tevens geen sporen aangetroffen.

Het noordelijke deel van pand 4, de schuur, is aan de buitenkant ongeschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen vanwege het ontbreken van een spouwmuur. Daarnaast zijn geen andere mogelijk geschikte openingen tussen de betonnen blokken of onder de daklijst aangetroffen. Door de kapotte ramen kunnen vleermuizen wel naar binnen vliegen. Doordat tijdens het veldbezoek geen mogelijkheid was om binnen te kijken is het niet uit te sluiten dat vleermuizen binnen een vaste rust- of voortplantingsplaats hebben. Het zuidelijke deel van pand 4 is deels geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van geschikte openingen (figuur 17). Daarnaast is aan de zuidoostzijde een zonnescherm aanwezig waar vleermuizen gebruik van kunnen maken (figuur 18). Pand 4 is geschikt als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Deze soorten kunnen de bebouwing in principe gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf, paarverblijf en (individuele) winterverblijfplaats. Bij het slopen van het gebouw kan daarom sprake zijn van verstoring en vernietiging ten aanzien van een vaste rust- of voortplantingsplaats van desbetreffende soorten (zie hoofdstuk 6).

Figuur 17. Potentieel geschikte opening voor vleermuizen (pand 4).

Figuur 18. Zonnescherm in de zuidoostelijke hoek van het pand (pand 4).

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Ten noordwesten van de onderzoekslocatie, aan Kon. Julianastraat 72, bevindt zich een gebouw die mogelijk geschikt is als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Ook de woning gelegen aan Kon. Julianastraat 52 kan mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Door de herontwikkeling van de onderzoekslocatie worden door de onderlinge afstand tot mogelijke verblijfplaatsen geen potentieel belangrijke aanvliegroutes aangetast. Wel kan tijdens de werkzaamheden (licht)verstoring veroorzaakt worden voor in de omgeving gelegen vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen (zie hoofdstuk 6).

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger om te foerageren. De onderzoekslocatie is geen onderdeel van een belangrijk foerageergebied voor vleermuizen. Er zijn voldoende foerageergebieden van vergelijkbare of betere kwaliteit in de omgeving in de vorm van groenstroken, tuinen en parken. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foeragemogelijkheden niet in het geding komen. Tevens zal de nieuwe situatie van de onderzoekslocatie voldoende foerageergelegenheid bieden. Er is derhalve geen nader onderzoek benodigd naar de functie foerageerhabitat.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De bomenrijen en de sloten op de onderzoekslocatie zijn lijnvormige elementen die mogelijk gebruikt kunnen worden als potentiële (essentiële) vliegroutes. De woonwijk ten zuiden van de onderzoekslocatie bestaat eveneens uit lijnvormige elementen die gebruikt kunnen worden als mogelijke vliegroute. De rand van het bosschage ten noordwesten van de onderzoekslocatie en de rand ten zuidoosten kunnen ook gebruikt worden als mogelijke vliegroute. Door de herontwikkeling van de onderzoekslocatie worden geen (essentiële) vliegroutes verstoord, vooropgesteld dat de bomenrijen en de sloten op de locatie gehandhaafd blijven. Indien toch bomen gekapt gaan worden en/of sloten gedempt moet nader onderzoek uitgevoerd worden naar de functie van de bomen en sloten. Tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie dient rekening gehouden te worden met mogelijke vliegroutes van in de omgeving verblijvende vleermuizen (zie hoofdstuk 6).

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: bunzing, hermelijn, wezel, eekhoorn en de haas.

De **bunzing** en **hermelijn** komen volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. Ondanks dat de **wezel** niet in de omgeving is waargenomen, is het

.....

mogelijk dat ook deze soort voorkomt in de omgeving. Kleine marterachtigen zijn sterk gebonden aan landschapselementen zoals houtwallen en bosschages die dekking bieden gedurende het foerageren en migreren tussen vaste rust- of voortplantingsplaatsen en de foerageergebieden. Het perceel gelegen aan pand 4 bevat voldoende schuilmogelijkheden en geschikte voortplantingsplaatsen in de vorm van takkenrillen, ruigtes en houtstapels (figuur 19 t/m 21). Aanwezigheid van verblijfplaatsen van kleine marterachtigen tussen de begroeiing, houtstapels of takkenrillen is niet op voorhand uit te sluiten. Op de onderzoekslocatie zijn tevens knaagdierholten aangetroffen, en zijn sloten aanwezig die mogelijk door amfibieën kunnen worden gebruikt als voortplantingsplaats. Voedselbronnen voor marterachtigen zijn daarmee in verschillende vormen aanwezig op de locatie. Negatieve effecten voor kleine marterachtigen, als gevolg van de voorgenomen ingreep, is niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar aanwezigheid van kleine marterachtigen is benodigd (zie hoofdstuk 6).

Figuur 19. Ruigtestrook bestaande uit bramen en kruidachtige vegetatie.

Figuur 20. Houtstapels gelegen aan de westkant van pand 2.

Figuur 21. Takkenrillen.

De **eekhoorn** komt voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos, maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Deze soort kan zich doorgaans ook goed handhaven in stedelijke omgevingen, wanneer er voldoende verbindende groene elementen aanwezig zijn en er genoeg voedsel te vinden is. Tijdens het veldbezoek konden de aanwezige bomen door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen. De aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan daardoor worden uitgesloten.

De **haas** maakt legers (ondiepe uithollingen) in bosranden, windkeringen, ruigtezomen en onder heggen. Ook in hoog gras of tussen kluiten van een geploegd akker zijn hazenlegers te vinden. Hazen eten grassen, kruiden en akkerbouwproducten, zoals graan, maïs, klaver en aardappelen. De ruige vegetatie op het perceel aan pand 4 vormt geschikt habitat voor de haas om een verblijfplaats te hebben. Ook de bosschage ten noordwesten van de onderzoekslocatie is potentieel geschikt voor een verblijfplaats. De akkergronden, waar deels aardappelen op verbouwd worden, zijn geschikt voor de haas als zowel verblijfplaats als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek is tevens een individu rennend over de akkervelden waargenomen. Deze haas rende richting de bosschage ten noordwesten. Vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de haas zijn niet op voorhand uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel en rosse woelmuis. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holten van knaagdieren worden vergraven. Tijdens het veldbezoek zijn meerdere knaagdierholten aangetroffen. Bovengenoemde soorten zijn echter provinciaal vrijgesteld, waardoor zij bescherming genieten onder de zorgplicht. Mits de zorgplicht in acht wordt genomen is er geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar geen reptielen soorten voorkomen. Er is geen nader onderzoek nodig ten behoeve van beschermde reptielensoorten.

Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en de rugstreeppad.

De **rugstreeppad** wordt voornamelijk aangetroffen op terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. De rugstreeppad heeft een voorkeur voor in de nabijheid van losgrondige zanderige bodems gelegen snel opwarmende bodemplaatsten en ondiep (tijdelijk) water. In ondiep (tijdelijk) water vindt tevens de voortplanting plaats. Op de onderzoekslocatie bevindt zich geschikt habitat voor de streng beschermde rugstreeppad. De onderzoekslocatie heeft ondiepe (tijdelijke) sloten waar de rugstreeppad in kan voortplanten en watervegetatie is aanwezig om de eisen op af te zetten (figuur 22). Daarnaast zijn waarnemingen van de rugstreeppad gedaan op circa 150 meter ten noorden van de onderzoekslocatie en circa 400 meter ten westen. Het is daarmee op voorhand niet uit te sluiten dat de rugstreeppad zich op de onderzoekslocatie voortplant en/of overwintert. Nader onderzoek naar de rugstreeppad wordt benodigd geacht (zie hoofdstuk 6).

Figuur 22. Sloot met watervegetatie aan de noordgrens van de onderzoekslocatie.

Voor de te verwachten algemene soorten (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander) geldt op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Voor bovengenoemde algemene soorten dient tijdens de werkzaamheden aandacht geschonken te worden aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

Vissen

Er zijn slechts enkele zoetwatervissoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. De sloten binnen de onderzoekslocatie worden door de ingreep op de onderzoekslocatie niet aangetast, waardoor er geen overtredingen van de Wet natuurbescherming te verwachten zijn met betrekking tot (algemene of) streng beschermde vissoorten. Indien er onverhoopt toch werkzaamheden aan de watergangen plaatsvinden is het wel zaak om aandacht te schenken aan de algemene zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Het is derhalve uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Planten

Aangezien de locatie grotendeels bestaat uit akkervelden, een grasveld en een erf is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde plantensoorten op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Jaarrond beschermde broedvogels

De leefgebieden en de nesten van de **kerkuil** zijn beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De soorten staat tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van kerkuilen zijn jaarrond beschermd en vallen onder categorie 3 van vogelnesten: 'Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing'. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Pand 4 biedt openingen voor de kerkuil om binnen te komen en mogelijk te broeden. Tijdens het veldbezoek was geen mogelijkheid om binnen te kijken waardoor het niet uit te sluiten is dat de kerkuil broedt in het pand. Bij slopen van het pand kan de kerkuil mogelijk een broedplaats en vaste rust- en verblijfplaats verliezen. Een inspectie binnen het pand naar aanwezigheid van de kerkuil is benodigd om vaste rust- en verblijfplaatsen aan te tonen dan wel uit te sluiten.

6.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.3 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Het te slopen pand aan Kon. Julianastraat 50, pand 4, is in principe deels geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het zuidelijke deel is geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen en door de kapotte ramen is niet uit te sluiten dat vleermuizen binnen een vaste rust- of voortplantingsplaats

hebben. De sloop van het pand zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Gelet op de geschiktheid voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en de meer-vleermuis. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffingsaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Zeeland, middels een ontheffingsaanvraag.

Tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie dient rekening gehouden te worden met mogelijke vliegroutes op de onderzoekslocatie en met vliegroutes en/of mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in de directe omgeving. Vleermuisvriendelijke verlichting dient expliciet toegepast te worden aan de randen van de onderzoekslocatie en bij de bomenrijen en sloten op de onderzoekslocatie. Hiermee wordt (licht)verstoring voorkomen bij mogelijke verblijfplaatsen bij de woning ten noordwesten van de onderzoekslocatie (Kon. Julianastraat 72), bij de woning gelegen aan Kon. Julianastraat 52 en bij de mogelijke vliegroutes langs de bomenrijen en sloten op de onderzoekslocatie. Door gebruik te maken van amberkleurig licht, weggericht van bovengenoemde locaties, laag geplaatste verlichtingsarmaturen en verlichtingsarmaturen die naar beneden schijnen wordt zo min mogelijk strooi-licht veroorzaakt. Negatieve effecten van de werkzaamheden op de vliegroutes en/of mogelijke verblijfplaatsen worden hiermee voorkomen. Met gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting is overtreding ten aanzien van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Indien vleermuisvriendelijke verlichting niet mogelijk is, of als bomen gekapt gaan worden en/of dempingswerkzaamheden gaan plaatsvinden dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar het gebruik van de bomenrijen en sloten.

6.4 Overige zoogdieren

Wanneer op de onderzoekslocatie essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van kleine marterachtigen (**bunzing**, **hermelijn** en **wezel**) en/of **haas** aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. De bramenruigtes, de begroeiing, de akkerlanden, de takkenrillen en houtstapels op de onderzoekslocatie bieden potentieel habitat en mogelijk vaste rust- en voortplantingsplaatsen voor deze beschermde soorten. Het verwijderen van de aanwezige beplanting en het vergraven van hollen kan leiden tot vernietiging van vaste rustplaatsen en/of foerageergebied van deze soorten, wat in strijd is met de wet Natuurbescherming. Het is daarom van belang om vast te stellen dan wel uit te sluiten of kleine marterachtigen en/of haas gebruik maken van de onderzoekslocatie.

Om dit te bepalen dient, conform de methode zoals beschreven in de Handreiking wezel, hermelijn en bunzing van de provincie Noord-Brabant, in de periode maart tot en met augustus (voorplantingsperiode) 6 weken onderzoek uitgevoerd te worden met cameravallen. Aanvullend hierop worden tijdens de rammeltijd (februari tot september, met een piek rond maart/april) van de haas veldbezoeken uit-

gevoerd door waarnemers. Middels dit nader onderzoek kan worden aangetoond of de beschermde bunzing, wezel, hermelijn en/of haas gebruik maken van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats.

6.5 Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten algemene grondgebonden zoogdiersoorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en hollen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden wanneer rust- of voortplantingslocaties worden aangetast. Dit kan door het verwijderen van vegetatie en snoeiafval buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust uitvoeren. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.6 Amfibieën

Sommige werkzaamheden kunnen verstorend werken voor amfibieën die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door bijvoorbeeld graafwerkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. De rugstreeppad is opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming wat inhoudt dat deze soort strikt moet worden beschermd. Door de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor de **rugstreeppad** dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van de soort voordat werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden. Indien de rugstreeppad voorkomt dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie.

Voor de te verwachten algemene soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.7 Vissen

Tijdens de voorgenomen ingreep zullen geen vissen worden gedood. Indien toch blijkt het dempen van de watergangen in en rondom de onderzoekslocatie noodzakelijk is, zullen zonder maatregelen algemene vissoorten worden gedood, hetgeen een overtreding van de Wet natuurbescherming inhoudt. De te verwachten soorten vallen echter onder het provinciale soortenbeleid, zodat voor de werkzaamheden niet vooraf een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Voor de te verwachten vissoorten geldt echter wel de zorgplicht. Dit houdt in dat het doden van individuen redelijkerwijs vermeden dient te worden. Dit kan door het afvangen van vissen voorafgaande aan de dempingswerkzaamheden en het verplaatsen van de vis in de te handhaven watergangen in de directe omgeving.

Aanbevolen wordt om ten tijde van de uitvoering de werkwijze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol dat bij de uitvoerende partij onder de aandacht dient te worden gebracht.

6.8 Overige soort(groep)en

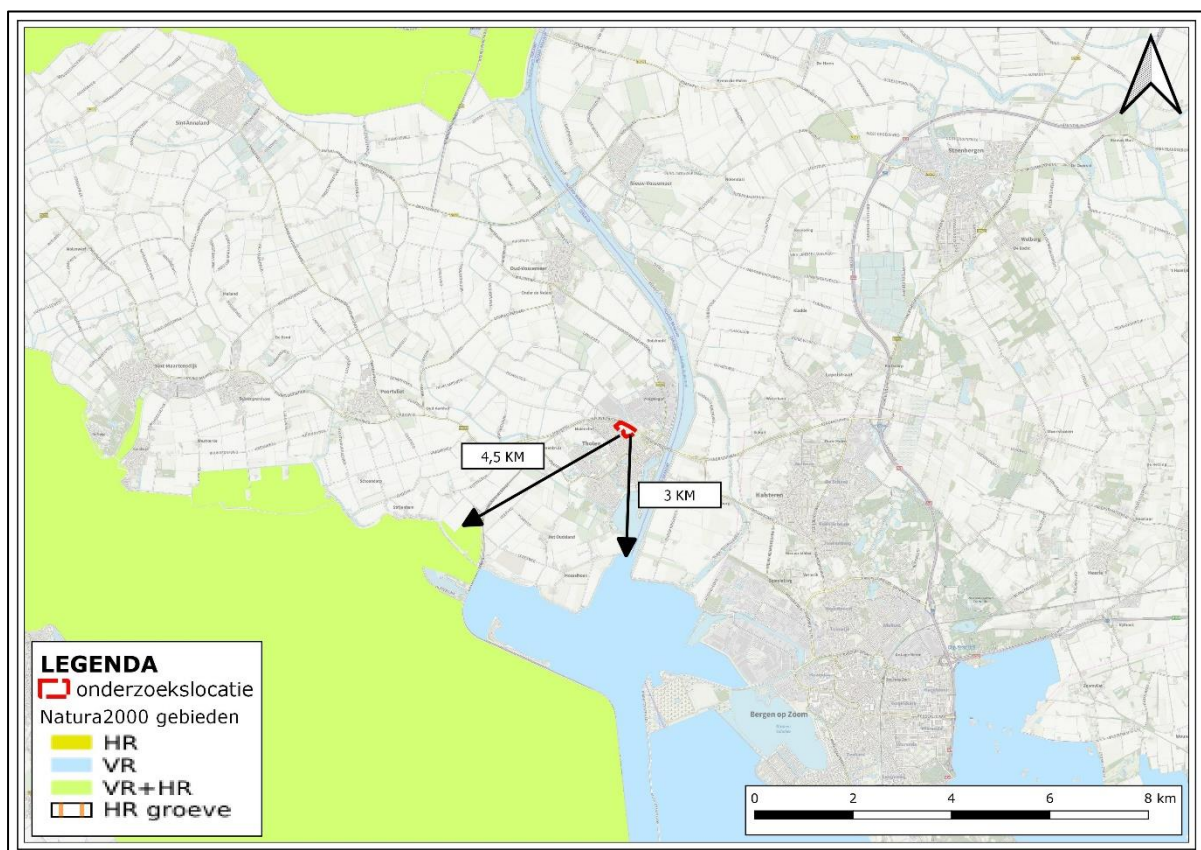
Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Zoommeer, bevindt zich op circa 3 kilometer afstand ten zuiden van de onderzoekslocatie. Het meest nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied, Oosterschelde, bevindt zich op circa 4,5 kilometer afstand ten zuidwesten van de onderzoekslocatie (zie figuur 23).

Figuur 23. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn vanwege de voorgenomen werkzaamheden op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS-calculator).

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 70 meter ten noorden van de onderzoekslocatie. In figuur 24 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 24. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Bij ingrepen binnen of in de directe nabijheid van het Natuurnetwerk Nederland kunnen de kernkwaliteiten en omgevingscondities ten opzichte van de oorspronkelijk situatie mogelijk veranderen. Voor het Natuurnetwerk Nederland geldt echter geen onderzoeksverplichting naar verstoringen door een externe werking. Door de voorgenomen plannen op de onderzoeklocatie, in combinatie met de afstand, zullen de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland naar verwachting niet worden aangetast. Daar het plangebied geen onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland, is een nader onderzoek naar de effecten van de ingreep op het Natuurnetwerk Nederland niet noodzakelijk.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie worden tijdens de voorgenomen ingreep niet gekapt. Het onderdeel houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming kan buiten beschouwing worden gelaten. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk. Indien in een later stadium van de bestemmingsplanwijzing besloten wordt om alsnog bomen te kappen dient opnieuw gekeken te worden naar dit onderdeel.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Rho Adviseurs voor leefruimte een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Julianastraat te Tholen.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging van de onderzoekslocatie en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens om op de onderzoekslocatie vier panden te slopen en nieuwe woningen te realiseren. De aanwezige bomen worden niet gekapt en er gaan geen dempingswerkzaamheden plaatsvinden.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren.
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek uitvoeren bij het pand aan Julianastraat 50.
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	aandacht voor verlichting.
	vliegroutes	ja	nee	nee	nee	geen kap van bomen en geen dempingswerkzaamheden, anders nader onderzoek benodigd aandacht voor verlichting.
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek uitvoeren functioneel leefgebied bunzing, hermelijn, wezel en haas. aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren.
Amfibieën		ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek uitvoeren functioneel leefgebied rugstreeppad aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene amfibieën.
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000	4,5 km	mogelijk	ja, stikstof	nee	Middels AERIUS-calculator berekenen of effect op Natura 2000-gebieden te verwachten is.
Natuurnetwerk Nederland	70 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	n.v.t				-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusies en aanbevelingen

Om het effect van de ingrep op potentiële rust- en voortplantingsplaatsen van **kleine marterachtigen** (bunzing, hermelijn, wezel) en de **haas** te kunnen bepalen is aanvullend ecologisch onderzoek benodigd. Daarnaast is aanvullend onderzoek benodigd naar de aanwezigheid van de **rugstreeppad**. Een inspectie binnen pand 4 is noodzakelijk om aanwezigheid van de **kerkuil** aan te tonen dan wel uit te sluiten.

Ten aanzien van **vleermuizen** is nader onderzoek benodigd bij Kon. Julianastraat 50 (pand 4) om verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en/of meervleermuis aan te tonen dan wel uit te sluiten. Deze soorten kunnen de bebouwing mogelijk gebruiken als zomerverblijf, kraamverblijf, paarverblijf en (individuele) winterverblijfplaats. Verder wordt geadviseerd om tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie rekening te houden met mogelijke vliegroutes op de onderzoekslocatie en met vliegroutes en/of verblijfplaatsen in de directe omgeving. Door gebruik te maken van amberkleurig licht, weggericht van de omgeving, laag geplaatste verlichtingsarmaturen en verlichtingsarmaturen die naar beneden schijnen wordt zo min mogelijk strooilicht veroorzaakt. Uitgangspunt is dat geen bomen gekapt gaan worden en geen dempingswerkzaamheden gaan plaatsvinden. Indien blijkt dat dit nodig is zal nader onderzoek uitgevoerd moeten worden om de daadwerkelijke functie van de bomenrijen en de sloten in de directe omgeving voor vleermuizen te bepalen.

Met betrekking tot **algemene broedvogelsoorten** wordt geadviseerd de werkzaamheden en het verwijderen van het groen uit te voeren buiten het broedseizoen. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien binnen het broedseizoen gewerkt moet worden, dan moet voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogel inspectie gedaan worden.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Middels een AERIUS-calculator dient berekent te worden of een effect te verwachten is op nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Econsultancy
Rotterdam, 4 februari 2022

GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJ12 (2017). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 4 februari 2022 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied 3 kilometer rondom Tholen, periode 2017-2022. NDFF. Geraadpleegd op 4 februari 2022 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 4 februari 2022 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 4 februari 2022 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttrenten of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofover, gestreepte waterroofover, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmst, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijtjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wiewa, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtsorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorischis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geploide vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtsorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszandje, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aangeesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaar rond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

